

385.42.

"1912."

A telefon veszedelme.

A minap, a költségvetés tárgyalása során szigorú bírálat hangzott el a képviselőházban a magyar állam két legfontosabb vállalkozásáról: a vasutról és a postáról. Ennek a kemény kritikának elvette az élet a kereskedelmi miniszter és — természetesen — a vasut és a posta megtámadott vezetősége is, tőle telhetően megvédte a maga igazát. A nagy összeütközésben azután csaknem teljesen észrevétlenül maradt egy harmadik kérdés, a mely pedig szintén rendkívüli jelentőségű: a magyarországi, és főképp a budapesti telefonhálózat ügye, a melyet — a leggyorsabb segítség nélkül — a teljes megromlás fenyege.

A rendes szokástól eltérően, — és ezt örömmel kell megállapítani, — a telefon igazgatósága nem titkolja a bajt, sőt, az illetékes helyen folyton hangoztatja, hogy sürgős intézkedés nélkül, a budapesti telefon működését a fönnakadás veszedelme érheti. Csak a minap intézett ilyen értelmű írásos fölterjesztést a kereskedelmi miniszterhez Kolozsváry Endre, a magyarországi telefon-hálózat műszaki főigazgatója, a kinek a vélekedése szerint, — ha megfelelő segítség késik, — három-négy év múlva végképp türehtetlenné válik a budapesti telefon. A mi korántsem jelenti azt, mintha már most is nem volna türehtetlen.

A közönség is tudja, — tapasztalásból, — hogy a magyar fővárosban rossz a telefon. Ám a kínos zavar és örökös kellemetlenség okát nem ismeri. A ki nem jut elég gyorsan kapcsoláshoz, vagy helytelen kapcsoláshoz jut, minden meggondolás nélkül a szegény telefonos kisasszonyt vádolja, sőt szidja is, abban a hitben, hogy csak a hibát torolta meg jogszerűen és az igazi bűnösön. Holott a budapesti telefonnak a közvetlen és nagyon sajnálni való áldozataj éppen a kezelők, a kik kivétel nélkül kisebb-nagyobb foku idegbajt szenvednek a munkájuk rettenetessége miatt. Emlékeztet az a riadalom, a mely harmadéve támadt a budapesti telefon-

középpontjában. Beszakadt az egyik üvegtető és annak zajától olyan rémület fogta el a kapcsolónöket, hogy szinte valamennyien elájultak és ideggörcsöktől vonaglottak a földön. A mentőknek valóságos tábori szolgálatot kellett teljesíteniök.

A budapesti telefon nyomorúságát nem emberi hibák, egyesegyedül technikai tökéletlenségek okozák. A mi viszont nem azt jelenti, hogy a budapesti telefon rosszabb a többinél, hanem csak annvit jelent, hogy Budapesten több munkát követelnek a telefontól, mint a mennyit az szolgáltatni tud. Budapesten, — kerekszámban, — tizenkilencezer telefon-előfizető van és ugyanannyi vezeték. A középpont arra rendezkedett be, hogy ezt a tizenkilencezer előfizetőt tisztességesen kiszolgálja. Ennél többet tenni, ezen a határon túl menni, képtelen. A hogyan például egy ezer lóerős gép sem dolgozhatik kétezer lóerővel.

És Budapesten éppen ezt a lehetetlenséget követelik a telefontól. Minthogy az előfizetés díja ropantul nagy, — egy évre 300 korona — a legtöbb ember nem szerez külön vezetékot, hanem a barátja, a szomszédja, a fűszerese, a hentese, vagy a leggyakoribb esetben a kávéházának a telefonját használja. A mi más szóval annyi, hogy a meglévő kevés vezetékot a közönség sokszorosán túlterheli és ezzel olyan föladatot ró a középpontra, a mit a középpont — fizikai okoknál fogva — egyáltalán nem teljesíthet.

A telefontal kapcsolatosan mindenütt pontos statisztikai följegyzések készülnek. A kimutatások szerint ott, a hol a telefonhálózat tökéletes, a középpontok száma elég nagy, vagyis, a hol ideálisan jó a telefon, ott egy-egy vezetéken a napi hívások átlagos száma nem haladja meg a tizenkettőt. Vagyis, a ki előfizető, a ki a saját apparátusát egyedül hasz-

nálja, napjában legföljebb tizenkétszer kér összekötetést a középponttól. A legérdekesebb pedig az, hogy a középpont ennél többet — kellő gyorsasággal és hibátlansággal — nem is végezhet. De már itt meg kell jegyezni, — félreértés elkerülése végett — hogy ez a tizenkét hívás nem azt jelenti, hogy minden előfizető kétóránként egyszer zavarja a középpontot. Mert hiszen éjszaka alig telefonoznak és a nappal forgalmának a nagy részét is három-négy óra alatt kell lebonyolítani.

Most már mi a helyzet Budapesten? A budapesti telefon-statisztika szerint egy-egy vezetéken a napi hívások száma átlag tizennyolc. Vagyis hat-tal, tehát éppen a harmadával több annál, a mennyinek a középpont zavar nélkül megfelelehet. Más szóval, minden harmadik ember, a ki telefonozni akar, mulhatatlanul panaszra fakad a késedelemért, ha ugyan dühöngeni nem kezd, a miért egyáltalán nem kap összekötetést. Ám ez csupán az elméleti körkép. A valóságos helyzet még sokkal betegobb. Mert, ha éjszaka nem telefonoznak és a nappali beszélgetések nagy részét is három-négy órán belül végzik, világos, hogy a mikor kisebb a forgalom, a csöndesebb órákban zavar és fönnakadás nélkül dolgozik a középpont. Ellenben abban a három-négy izgalmasabb órában nem a harmada, hanem sokkal nagyobb százaléka a hívásoknak marad siker nélkül, talán a fele, ha ugyan még ennél is nem több.

Ám ez korántsem budapesti sajátossága a telefontal. Eleinte minden nagyvárosban csak oly formán volt, mint itt, nálunk. Mindenütt több munkára akarták kényszeríteni a középpontokat, mint a mennyi munkát a középpontok végezhettek. Mindenütt súlyos, gyötrő bajok támadtak. Mindenütt lázongott a közönség. Mignem azután mindenütt meg-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

Szerző

Cím

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

találták a kellő orvosságot. A telefonért kezdetben mindenütt évi díjat fizettek. A ki tizszer beszélt egy nap, csak annyit fizetett, mint a ki százszor terhelte a középpontot. Ebből keletkezett az a szokás, hogy az emberek rákaptak a más telefonjára, nem gondolva azzal, hogy egy vezetékre nem lehet reáakasztani két, vagy több vezetéknél a földadatát. A mikor a külföldön ezt a rossz szokást észrevették, nyomban segítettek is a bajon. Eltörölték az egy összegű, egész évre szóló előfizetést és olyan díjszabást állapítottak meg, hogy mindenki annyit fizet, a milyen mértékben a telefont használja. A ki sokszor beszél, többet fizet, a ki ritkábban beszél, kevesebbet. A mint az, egyébként, természetes és igazságos.

Budapesten van egy egészen különös, sehol nem észlelt oka is a telefontal kapcsolatos bajoknak. Ez az oka a kávéház. Részint rengeteg sok a kávéház, másrészt még rengetegebbül sok a kávéházban ülő ember. Ezek a kávéházlakók a telefon-középpont rémei. Dolguk nincsen és szórakozásból folyton telefonoznak. A kártyások megkérdezik egymástól, milyen sikerrel dolgoztak tegnap és volt-e különösebben szenzációs kontra? A naplopók körtelefonozást csinálnak valamennyi ismerősüknél és az egyiknek az álma, a másiknak a náthája, a harmadiknak — ha más ügy nincs — a nagymamája iránt érdeklődnek. A vicc-gyártók a Lipótmézőt, a gyepmesteri hivatalát, a Frim-intézetet ostromolják. A fontoskodók a szerkesztőségeket gyötrik lehetetlen kérdésekkel. És mindezt a kávéházak ingyen telefonjának a segítségével. A telefon-középpont hivatalos megállapítása szerint van a Nagyköruton egy kávéház, a melyből évenként háromszázhatvanöt ezerszer kéri a középpontot. Ez az egy kávéház annyi munkát ad a középpontnak,

mint száz másik előfizető összesen. Vagyis kilencszáz koronáért, — mert három telefonszáma van, — harmincezer korona értékű munkát foglal le a maga számára.

A rózsásabb fölfogásnak azt hitték, hogy a nemrég felszerelt kisegítő-középpont csökkenteni fogja a zavart. Tévedtek. A zavar a budapesti telefon körül soha nagyobb nem volt, mint most. Ennek érdekes magyarázatát a következőkben adta meg a magyarországi telefon-hálózat legfőbb vezetője. A mikor október huszadikán a József és Teréz jelzésű telefonszámok első részét beillesztették a hálózatba, a nagymező-utcai középpont borzasztó napokra ébredt. Az új jelzésű előfizetők kora reggeltől késő estig, — érthetetlen aggodásból, — ott posztoltak a telefon mellett és a hány üzlettársuk, ismerősük volt, valamennyit föl hívták és megkérdezték, tudja-e már a nagy, a világrendítő ujságot, hogy az ő telefonszáma megváltozott és a többi. A kapcsolónők, a kik már előbb is a roskadásig dolgoztak, valósággal megriadtak a záporként hulló hívásoktól, idegességükben sirva fakadtak és belebetegedtek az új rend izgalmaiba. Ugyanez ismétlődött november végén is, a mikor az új jelzésű számok második részét is bekapcsolták a kábelekre.

Am a legszomorubb az, hogy a budapesti telefon nyomorúságának az enyhülésére kevés a remény. Csalódnak, a kik a Mária-Terézia-téren épült második középponttól várják a bajok gyógyulását. Hivatalos adatok szerint, a kisegítő-középpontot nem számítva, a nagymező-utcai középpont kiszolgálhat 13.333 előfizetőt, a most épült új középpont pedig 10.00 előfizetőt. Azonban az új középpont, a legjobb esetben is csak 1914. nyarán kezdheti meg a működését. Másfél év alatt azonban legfeljebb kétszáz

előfizető jelentkezik, vagyis az új középpont megnyitásokor ugyanaz lesz a helyzet, mint mostan, a mikor új vezetéket lehetetlenség bekapcsolni.

Ezen a bajon csak egy eszközzel lehet segíteni, a harmadik középpont megépítésével. Ám ilyen középpontnak a létrehozása legkevesebb öt esztendő munka, a mi annyit jelent, hogy öt éven át senki nem juthat új telefon-számhoz. A forgalom azonban növekszik, a telefonra mindig nagyobb a szükség és ha nincs kellő számú vezetékek, akkor a közönség a meglévő vezetékeken iparkodik elvégezni a beszélgetéseit. A helyzet ilyenén alakulása föltétlenül a telefon működésének a fönnakadásával fog végződni.

Van azonban egy terv, a melynek megvalósítása, bizonyos mértékig — legalább is a hozzáértők szerint — segítene a bajon. Ez a terv a pauszrendszer eltörlése és a beszélgetésenként való díjszedés. Ez a megoldás a külföld nagyvárosaiban mindegyütt sikerrel járt és a magyarországi telefon igazgatósága szerint Budapesten is — varázslatosan — eltüntetné a telefon bajait. Ha sikerülne elérni, hogy a magyar fővárosban se legyen egy-egy vezetéken a napi hívások száma nagyobb, mint például Csikágóban, — szám szerint tizenkettő, — akkor a két középpont nyomban tizezerrel több előfizetőt tudna kiélegetni.

A telefon igazgatósága sürgeti is ezt a reformot, a kereskedelmi miniszter azonban huzódik tőle. Nem műszaki, sem pénzügyi, hanem — politikai okból. A telefon-díjszabásról ugyanis törvény rendelkezik Magyarországon. Még pedig akként rendelkezik, hogy a díjszabást ismét csak törvény útján lehet megváltoztatni. Most azonban valamennyi mi-

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

385.42

Hely

Idő

"1912"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím A telefon veszedelme.

Forrás: Budapesti Hírlap

Bp.

1912 XII/13

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

— (A telefon veszedelme.) A Budapesti Hírlap ilyen című mai cikkével kapcsolatosan érdekes levelet írt nekünk egyik olvasónk. Említi, hogy a telefon tulságos megterhelésének egyik oka az is, hogy a közönség kevésbé használja a — postát. A telefonbeszélgetések igen nagy százaléka elintézhető volna egyszerű ötfilléres levelezőlap segítségével. Annak a néhány sornak a megírása, a melyben találkozót kérünk, vagy értesítést küldünk, sokkal kevesebb fáradsággal és izgalommal jár, mint a telefon összekötetésnek a kikönyörgése. Használjunk tehát több levelezőlapot, de a posta is tegye meg a kötelességét, mert neki is érdeke, hogy a telefon jobban működjék, hiszen az övé. Hozzon forgalomba a posta kétféle három filléres levelezőlapot, minél olcsóbbat, de olyformán, hogy ezeket a levelezőlapokat csakis helyben lehessen alkalmazni. És ugyancsak tegye meg a posta azt is, hogy ezeket a levelezőlapokat a lehető leggyorsabban kézbesítse. Amolyan messzendzser bojhoz hasonló gyerekekkel. A kávéházi telefon megrohanását is lehetne orvosolni. Mondják ki, hogy kávéházban csakis nyilvános, vagy automata telefonállomás létesíthető, a melyen egy-egy beszélgetésnek husz fillér az ára. Mindjárt kevesebbet érdeklődnének az emberek az egymás náthája iránt. Végül pedig nem ártana, ha a közönséget minél többször figyelmeztetnék az arra illetékesek, hogy a telefont ne tekintse ellenséges várnak és ne ostromolja. Kimélje mindenki a telefont, és csak akkor használja, ha igazán szükséges. Mindjárt jobb lenne a pesti telefon és ez csakis a közönségnek volna jó. A minthogy a telefon mai rosszását is csak a közönség sinylí meg.